

AUDRIUS BEINORIUS

Budizmas ankstyvoje Europos vaizduotėje: istorinė perspektyva

Straipsnyje autorius nagrinėja budizmo recepcijos ir suvokimo specifiką Vakaruose nuo ankstyviausių žinių iki ankstyvosios akademinės budologijos disciplinos susiformavimo. Studijos tikslas – išryškinti pagrindinius budizmo suvokimo etapus ir tuos savitumus, kurie suformavo budologijos keliamą ir vengiamą problemų spektrą. Daroma išvada, jog Vakarais šiuo metu budizmas buvo reprezentuojamas kaip specifinis Vakarų interesų, kultūrinis ir religinis aspiracijų atspindys. Nuolatinis leitmotyvas buvo lyginimas su krikščionyste, kuri buvo suvokiama kaip tikrojo religingumo etalonas. Ypatingą vaidmenį kuriant budizmo vaizdą turėjo krikščionių misionierių veikla ir sitikinimas, jog jie disponuoja kriterijais, leidžiančiais adekvačiai vertinti religinius, socialinius ir kultūrinius budizmo aspektus. Straipsnyje atskleidžiama, kokią būdą budizmas buvo imaginatyviai konstruojamas, esencijazuojamas ir interpretuojamas per vakarietiškus rytietiškos šios mokslo stereotipus, suteikusius ideologinę strategiją ir hermeneutinį „ktoniško“ pažinimo filtrą.

KYOKO KOMA

Logos, etikos ir patetikos stereotipų funkcija japonų mados kritikos pristatant japonų prancūzų žiniasklaidos diskurse

Šio tyrimo tikslas yra apmąstyti tarpkultūrinius stereotipus, prancūzų spaudoje siejamus su japonų mados kritika. Straipsnyje nagrinėjami vaizdiniai, kuriuos spauda, ypač tokie skirtingi ir taktiniai prancūzų laikraščiai kaip kairysis pažiūrų *Libération* ir dešinysis *Le Figaro*, naudoja kalbėdami apie mados pasaulį. Šiame laikraštyje nuo XX a. devintojo dešimtmečio, kuris dažnai vadinamas „ekonominio Japonijos šuolio Vakarais“ laikotarpiu, nuolat pristatydavo japonų mados kritikos kolekcijas. Minėtiems laikraščiams atstovaujantys žurnalistai, kad ir kokios būtų politinės pažiūros, Japonijos madą dažnai aptardavo pasitelkdami žiaurumo stereotipus – tiek sėmėnams, tiek ir ne. Straipsnyje tarpkultūrinius stereotipus žvelgiama kaip tam tikras poveikio priemones, kurias, remiantis Aristotelio klasifikacija, galime suskirstyti tris kategorijas – etiką, patetiką ir logiką. Naudodamasi šiomis priemonėmis, autor teigia, es japonų modeliotojai savo darbuose išreiškia savitą mados kultūrą, kitaip tariant, prancūzų spauda stereotipais argumentais siekia ne apibūdinti japonų kritikus, bet tvirtinti iš anksto sukonstruotą Japonijos viziją. Toks požiūris neabejotinai susijęs su Japonijos ekonomikos šuoliu, apie kurio metu Vakaruose buvo ypač daug kalbėta. Šios diskusijos kaip tik ir leido prancūzų žiniasklaidai jau anksčiau susikurti Japonijos vaizdą suaktualinti mados kontekste.

VLADIMIR KOROBOV

Priklausomybė bodhisattva gotrai (pastabos apie gotros teoriją Yog c roso budizme)

Straipsnyje aptariamas terminas *gotra* Yog c roso budizmo mokykloje. Japonijos mokslinink Matsumoto Shir ir Hakamaya Noriaki nuomone, šio termino vartojimas Yog c roso mokyklos tekstuose liudija, kad budizme egzistavo mokym , susijusi su absoliu ios realybės pripažinimu. Vis dėlto Yog c roso budizmo veikal *Bodhisattvabh mi* ir *Abhisamay lamk ra* tekstin analiz rodo, kad visi vadinamieji „ontologiniai“ terminai (*tathat , tath gatagarbha, svabhava* ir pan.) ir *ary* tip klasifikacija atskleidžia žmogaus pažinimo strukturos vaizd , ta iau jokios ontologijos neimplikuoja.

LORETA POŠKAIT

Praktiniai ir humanistiniai išmin iaus (shengren) idealo aspektai daoizme

Straipsnyje analizuojamas vieno svarbiausi žmogaus tobulumo ideal – išmin iaus (*shengren*) prasm s paradoksalumas, siekiant parodyti, jog išmin iaus tikslas – ne atsiriboti nuo žmoni pasaulio ir gyventi vien „dangiškumu“, bet derinti savyje dangiškumo puoselėjimą ir buvim tarp žmoni , neprisirišant nei prie vieno, nei prie kito. Id jines tokio siekio šaknis galima aptikti daoizmo klasik – Laozi ir Zhuangzi – mokyme, konkre iau, „priešybė koegzistavimo ir papildomumo“ bei „gr žtamumo“ principuose, kurie kaip tik ir paneigia jau stereotipiniu tapus poži rį daoistin saviugd kaip „antisocialin “, ignoruojan i visuomenin moral ir bendražmogišk gyvenim d l samb vio su gamta ir kosmosu. Min ti principai veikia atskleidžia daoistin keli (Dao).

SARAJU RATH

Taittir yos rankraš i iš van Maneno kolekcijos, saugomos Kerno institute, Leidene, aprašas

Leideno universiteto Kerno instituto bibliotekoje saugoma apie 380 palmi lap sanskrito rankraš i ryšuli kolekcija, kuri 1928–1931 metais Piet Indijoje surinko oland orientalistas Johanas van Manenas. Ši kolekcija n ra aprašyta jokiam kataloge. Straipsnio autor 2002 met liep –lapkrit tyrin jo ši kolekcij . Daugiausia d mesio autor skyr rankraš iams, priklausantiems Juodosios Yajurvedos Taittir yos mokyklai – vienai iš keleto vedinio ritualo tradicij , kuri nors per beveik du t kstantme ius patyr daugyb socialini ir religini poky i , Indijoje gyva iki ši dien . Išsamiau tirti buvo pasirinkti 23 Taittir yos tradicijai priklausantys palmi lap rankraš iai. Šiame straipsnyje trumpai aptariama rankraš i išorin b kl ir teksto turinys.

DALIA ŠVAMBARYT

Konteksto k rimas: praktin s ir teorin s pastabos apie pirmojo japon –lietuvi kalb žodyno leidybos projekt

Remiantis pirmuoju Lietuvoje išleistu *Japon –lietuvi kalb hieroglif žodynu*, straipsnyje nagrin jama dvikalbi žodyn poreikio ir pritaikomumo problema, aptariami j raidos

ypatumai, vieta kult roje ir visuomen je, analizuojami leksikografiniai hieroglif žodyn sudarymo principai. japon –lietuvi žodyn žvelgiama kaip informacijos apie šal ir jos kult r šaltin , taip pat priemon , padedan i tvirtinti re iau vartojamos užsienio kalbos status kitoje šalyje ir kurti lietuvišk japonologijos kontekst .

ZDENKA ŠVARCOVÁ

Kin kilm s skolini japon kalboje konceptualieji elementai

Straipsnyje nagrin jama kin kalbos hieroglif per mimo ir j pagrindu susiformavusi kin kilm s skolini funkcionavimo japon kalboje problema. Susiedami binarin jungin dvi kin rašto ideogramas, kuri viena dažniausiai atlieka bendrosios s vokos, o kita – „atributo“ vaidmen , japonai kuria sud ting semantini lizd tinkl , virstant integralia s vok sistema. Kin ženkl junginiais perteikiamos reikšm s ir niuansai padeda pažinti japonišk j jausm bei koncept pasaul , kuris savo ruožtu yra neatsiejama bendražmo-giškosios kalbos dalis.

GÁBOR TAKÁCS

Aaronas Emberis ir lyginam j Egipto ir semit fonologijos ir leksikos tyrim pra-džia (1-a dalis)

Straipsnyje pristatomas Aaraono Emberio – vieno žymiausi Egipto ir semit lyginamosios kalbotyros tyrin toj – *Lebenswerk*, kuriame pateikiamos etimologin s nuorodos išsamiai analizuojamos šiuolaikini semit ir hamit lyginamosios kalbotyros pasiekim perspektyvoje. Aaraon Ember , žinom kaip amerikie i egiptolog ir semit kalbotyros specialis-t , gijus išsilavinim Johnso Hopkinso universitete (JAV), su Lietuva sieja gimtasis miestas Tulnas (Kaunas), kuriame jis išvydo pasaul 1878 metais. Minint 80- sias tragiškos Emberio ž ties 1926 metais metines, straipsnio autorius šiuo tyrimu m gina aktualinti nepelnytai primirštos „senosios“ Egipto ir semit lyginamosios kalbotyros mokyklos (arba krypties), kuri pats Emberis k nijo pirmaisiais XX a. dešimtmeiais, pasiekimus. Straipsniu siekiama priminti ne tik tinai produktyvi ir kadaise buvusi taking semi ir hemit kalbotyros šak , kuri labai praturtino Egipto istorin kalbotyr .

DALIA URBONAIT

Mistinis iki islamišk j arab poem mythopoiesis

Qaṣ ʿĪlas, iki-islamiškosios arab poemos, ištikus amžius buvo neprilygstamas poezijos idealas, reiškiantis beduin gyvenimo idealus. Iš keli smulkmeniškai nustatyt element sud tos poemos kuriamos specialiais tikslais, susijusiais su genties gyvenimo dykumoje ciklu: poema pradedama apverkiant stovyklaviet s liekanas ir mylimosios iškeliavim ; baigiama skundžiantis likimu, apverkiant kovoje kritusius genties narius, giriantis. Nors pats poezijos apibr žimas kurtas retrospektyviai, t. y. Abb sid dinastijos (750–1258) poezijos normos spaustos surašytas žodines iki islamišk sias poemias, baigtinis poezijos motyv katalogas ver ia jas interpretuoti kosmologiškai ir kosmogoniškai. Mitinis iki isla-

mišk j arab poem pagrindas – *mythopoiesis*, kalbos r šis, analizuojanti neaprašomas login s pasaulio analiz s liekanas. Vakar filosofijos tradicijos aiškina pasaulio pažinim remdamosi objektyviais, moksliniais metodais, priešingais imanentiškiems, alegoriškiems mitams. Daugialypius, nevientisus, neredukuotinus objektyvius mokslinius terminus iki islamiškosios arab poezijos motyvus galima analizuoti tik mitopoetinis kalbos b du, nes jis atitinka jos vaizdži strukt r .

ALGIS UŽDAVINYS

Sufizmas orientalizmo poži riu

Šiame straipsnyje kalbama apie europie i orientalist pastangas XIX a. „atrast j“ sufizm suvokti kaip universal misticizm , mažai susijus su islamu arba at jus j iš pašal s. Autorius m gina aptarti ši dažnai klaiding interpretacij ištakas, susijusias su Šiaur s Indijos Mogol sinkretin s kult ros per mimu, romantizmo id jomis bei išankstiniu nusi-statymu prieš vienpusiškai suvokt islamo religij . Atskleidžiama, kad pa i sufij (ypa t , kurie nesusij su palyginti v lyva pers ir ind dvasingumo tradicija) poži ris skiriasi nuo ankstyvojo orientalizmo suformuot stereotip . Sufizmas beveik visada buvo suvokiamas kaip gilesnis islamas (arba kaip mistin islamo dimensija), t. y. kaip nuoširdus bekompromisinis sekimas Pranašo pavyzdžiu.